

پروژه بین المللی دانشگاه مازندران:

میراث مشترک صنایع دستی سرزمین های حوزه ساحلی دریای کاسپین

(طرحی برای توسعه فرهنگی در دل اقتصاد گردشگری منطقه)

دکتر محمود عزیزی (مدیر دفتر همکاری های علمی بین المللی دانشگاه مازندران)

کشورهای در حال توسعه حوزه دریای کاسپین، بازارهای رو به رشدی در حوزه صنایع دستی و گردشگری دارند که بسیاری از آنها با میراث فرهنگی، بومی و اقلیمی یکدیگر مشترکند و شناخت و تبادل این آثار از حیث خویشاوندی فرهنگی موجود در منطقه، مجال مغتنمی را در توسعه فرهنگی و بازار اقتصاد گردشگری حوزه دریای کاسپین فراهم می آورد.

بر این اساس و به منظور شناخت بنیادی و کاربردی از ویژگی ها و استعدادهاى حوزه ساحلی دریای کاسپین در بخش صنایع دستی (نظیر بررسی فنون، مواد و ابزار، روش های ساخت، طرح ها و نقش ها و فرم ها به همراه مطالعات تاریخی، مردم شناسی و نمادشناسی) و در پی آن بهره مندی مطلوب از موقعیت ها و بسترهای جدید، طرح پژوهش بین المللی "میراث مشترک صنایع دستی سرزمین های حوزه ساحلی دریای کاسپین (طرحی برای توسعه فرهنگی در دل اقتصاد گردشگری منطقه)" دانشگاه مازندران - که به طور اختصاصی به مناطق ساحلی پنج کشور حوزه دریای کاسپین (ایران، آذربایجان، روسیه، قزاقستان و ترکمنستان) مربوط می گردد - به عنوان یک دستاورد بین المللی مفید و مورد نیاز منطقه انجام می گردد.

در این راستا پروژه بین المللی مذکور با مدیریت آقای دکتر مصطفی رستمی (عضو هیات علمی دانشگاه مازندران) توسط رئیس محترم دانشگاه در سال 2017 در اجلاس اتحادیه دانشگاه های حاشیه دریای کاسپین در دانشگاه آتیراؤو قزاقستان مطرح گردید و نیز در سال 2020 در نقشه راه کمیته پژوهش اتحادیه مذکور در دانشگاه آستراخان قرار گرفت.

با عنایت به این که حدود چهار سال از آغاز به کار این پروژه می گذرد و مجری محترم طرح مطابق برنامه پژوهشی ذکر شده در طرح، تا کنون فعالیت های قابل توجهی انجام داده اند، هنوز تا این زمان هیچ بودجه ای و یا کمک مالی از سوی دبیرخانه اتحادیه در اختیار نام برده قرار نگرفته است. این در حالی است که مطابق طرح مصوب، بودجه تعیین شده (شصت هزار دلار) لازم است از سوی دبیرخانه اتحادیه دانشگاه های حوزه دریای کاسپین به طور منظم و مرحله به مرحله به مجری طرح پرداخت گردد.

نظر به اهمیت پروژه و فرا ملیتی بودن آن و نیز منافع بین المللی فرهنگی و اقتصادی که از حاصل پروژه انتظار می رود، خواهشمند است ضمن بررسی موضوع از سوی دبیرخانه اتحادیه مذکور، ساز و کار مشخص و حمایت مالی از سوی دبیرخانه اتحادیه و کمیته پژوهش آن با مرکزیت دانشگاه آستراخان تعیین و بودجه اجرائی در اختیار مجری طرح قرار گیرد.

اهداف پروژه:

- 1- بررسی مشترکات تاریخی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی مردم حوزه ساحلی دریای کاسپین با تاکید بر صنایع دستی
- 2- شناخت استعدادها و شاخص های فنی و هنری مشترک صنایع دستی سرزمین های حوزه ساحلی دریای کاسپین
- 3- بررسی ذائقه ها و بازارهای مشترک در زمینه صنایع دستی به منظور توسعه فرهنگی در دل اقتصاد گردشگری سرزمین های حوزه ساحلی دریای کاسپین

پروژه های انجام شده مجری در راستای طرح:

- 1- گونه شناسی نقش و فرم در هنر چوتاشی مازندران و گیلان (محل اجرا: مازندران)
- 2- گونه شناسی نقشمایه های چادرشب گیلان (محل اجرا: گیلان)
- 3- گونه شناسی نقوش قلاب دوزی (رشته دوزی) رشت (محل اجرا: گیلان)
- 4- گونه شناسی نقوش سانجم دوزی ترکمن (محل اجرا: گلستان)
- 5- بررسی سنت های نمدمالی و نمدمالان در اقوام تبری زبان (محل اجرا: مازندران)
- 6- فرم و نماد در زیورآلات سنتی مازندران و گیلان پس از اسلام (محل اجرا: مازندران)
- 7- تاثیر عقیده ها و باورهای دینی بر آرایه های زیورآلات ترکمن (محل اجرا: گلستان)
- 8- نمادشناسی نقوش دستبافته های مازندران (محل اجرا: مازندران)
- 9- پیوندهای فرهنگ عامه و نقوش دستبافته های سنتی شرق مازندران (محل اجرا: مازندران)
- 10- فن شناسی و گونه شناسی نقش و فرم در جوراب بافی گیلان (محل اجرا: گیلان)

کتاب های چاپ شده مجری مرتبط با پروژه:

- 1- چوتاشی در مازندران (انتشارات فرهنگستان هنر و دانشگاه مازندران)
- 2- دستبافته های مازندران (انتشارات فرهنگستان هنر)
- 3- اسطوره ها و نمادهای آئینی در نگاره های سقائفارهای مازندران (انتشارات دانشگاه مازندران)
- 4- مجموعه مقالات همایش ملی هنر تبرستان (1) (انتشارات دانشگاه مازندران)
- 5- مجموعه مقالات همایش ملی هنر تبرستان (2) (انتشارات دانشگاه مازندران)